

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN,
VLAAMSE RAND, TOERISME EN DIERENWELZIJN

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de actualisering van de risicozones voor overstromingen, vermeld in artikel 129, §1 en §2, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen

1. SITUERING

Op 6 maart 2015 heeft de Vlaamse Regering het ontwerp van besluit van houdende de actualisatie van de risicozones voor overstromingen definitief goedgekeurd (VR 2015 2702 DOC.0170). De afbakening van risicozones is noodzakelijk in uitvoering van artikel 129, §1 en 2, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen. Dit artikel voorziet dat de brandverzekeraar in gebieden die frequent overstromen, voor bouwwerken opgetrokken achttien maanden na de publicatie van de afbakening van de risicozones, dekking voor overstromingsschade mag weigeren. Dit artikel is de opvolger van artikel 68-7 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, zoals gewijzigd door de wet van 17 september 2005.

Voor Vlaanderen zijn al eerder dergelijke risicozones afgebakend door de beslissing van de Vlaamse Regering van 8 september 2006 tot vaststelling van de risicozones overstroming in uitvoering van de wet van 17 september 2005 tot wijziging van de verzekering tegen natuurrampen en conform het koninklijk besluit van 12 oktober 2005 tot vaststelling van de criteria op basis waarvan de gewesten hun voorstellen inzake de afbakening van de risicozones dienen te formuleren. Deze afbakening moet geactualiseerd worden.

De nieuwe afbakening is voorgelegd aan de bevoegde federale overheid. Het is de taak van de federale overheid om de risicozones voor overstroming, zoals bedoeld in artikel 68-7 van de wet op de landverzekeringsovereenkomst en artikel 129 van de wet betreffende de verzekeringen, vast te stellen op voorstel van de gewesten.

De federale overheid heeft opgemerkt dat de kaart met de risicozones geen onderscheid maakt tussen (1) de zones die in 2006 aangewezen werden en behouden blijven, (2) de zones die in 2006 aangewezen werden maar nu geschrapt worden en (3) de zones die voor het eerst als risicozone afgebakend worden.

In het koninklijk besluit van 12 oktober 2005 tot vaststelling van de criteria op basis waarvan de gewesten hun voorstellen inzake de afbakening van de risicozones moeten formuleren, wordt niets gezegd over dergelijk onderscheid. De noodzaak om een dergelijk onderscheid te maken vloeit voort uit de tekst van artikel 68-7 van de wet op de landsverzekering en artikel 129 van de wet betreffende de verzekeringen.

In samenwerking met de federale overheid en het kabinet van de minister van Economie is een oplossing uitgewerkt die er in bestaat het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones bedoeld in artikel 68-7 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekerings-overeenkomst aan te passen. Het ontwerp van koninklijk bevat volgende passage:

“Enkel de risicozones die in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 6 maart 2015 toegevoegd werden bij de risicozones vastgesteld bij de beslissing van 8 september 2006 tot vaststelling van de risicozones overstroming in uitvoering van de wet van 17 september 2005 tot wijziging van de verzekering tegen natuurrampen en conform het koninklijk besluit van 12 oktober 2005 tot vaststelling van de criteria op basis waarvan de gewesten hun voorstellen inzake de afbakening van de risicozones dienen te formuleren, worden in aanmerking genomen als nieuw afgebakende risicozones.”.

Deze oplossing werd echter van de hand gewezen door de Raad van State die er in advies nr. 60.131/1 van 18 oktober 2016 op wees dat de voorgestelde tekst voor rechtsonzekerheid zorgt voor de burger omdat deze verschillende plannen zou moeten vergelijken om na te gaan of zijn constructies kunnen verzekerd worden tegen wateroverlast. Omdat de federale overheid niet bevoegd is om de drie zones aan te duiden op het plan dat de risicozones voor Vlaanderen afbakt in de bijlage bij het besluit van 6 maart 2015, zoals ook de Raad van State aangeeft, moet de kaart met de risicozones voor overstromingen voor Vlaanderen worden aangepast.

Het als bijlage 1 toegevoegd voorontwerp van besluit heeft tot doel dit probleem op te lossen en tegelijkertijd de zones opnieuw te actualiseren volgens de meest recente modellen en karteringen.

Het voorstel tot afbakening van de geactualiseerde risicozones voor overstromingen is opgenomen op de kaart in de als bijlage 2 toegevoegde bijlage bij het besluit. In de kaart wordt onderscheid gemaakt tussen de zones die nieuw zijn ten opzichte van de zones afgebakend bij de beslissing van 8 september 2006 (blauw), de zones die behouden blijven ten opzichte van de beslissing van 8 september 2006 (paars) en de zones die geschrapt worden (rood). Deze kaart zal ook geraadpleegd kunnen worden via www.waterinfo.be/watertoets. Hiermee wordt voldoende rechtszekerheid geboden voor de burger.

In het voorontwerp van besluit wordt er voor gekozen om de actualisatie van de beslissing van 8 september 2006 via het besluit van de Vlaamse Regering van 6 maart 2015 op te heffen. Het besluit van 6 maart 2015 werd immers nooit gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad omdat dit was voorzien op het ogenblik dat de federale overheid de afbakening bevestigd zou hebben. Een besluit wijzigen dat niet gepubliceerd is, kan voor verwarring zorgen. Omdat het besluit niet gepubliceerd is, kan bij het aanduiden van de drie soorten risicozones voor overstromingen niet verwezen worden naar de kaart die bij besluit van 6 maart 2015 is vastgesteld. Er kan alleen verwezen worden naar de kaart bij de beslissing van 8 september 2006.

Tegelijkertijd worden de risicozones opnieuw geactualiseerd. Hiermee wordt een afstemming voorzien met de kaart van de overstromingsgevoelige gebieden, die in het kader van de watertoets en de informatieplicht wordt gebruikt, en de Europese overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten. Deze kaarten worden immers geactualiseerd op basis van aangepaste modellen en de inventarisatie van nieuwe overstromde gebieden naar aanleiding van de wateroverlast in januari en mei-juni-juli 2016. Om een maximale afstemming te verzekeren, wordt bijgevolg ook de kaart van de risicozones hiermee in overeenstemming gebracht.

Bovendien is het aangewezen dat toekomstige actualisaties gelijke tred houden met de aanpassingen van deze overstromingskaarten. Voor de frequentie van de actualisatie van de risicozones moet wel rekening gehouden worden met de inwerkingtredingstermijn van 18 maanden van de kaart. De huidige procedure voor actualisatie van de kaart van de overstromingsgevoelige gebieden, vastgelegd in het draaiboek voor de opmaak en de actualisatie van de kaart van de

overstromingsgevoelige gebieden, beschrijft een maximaal tweejaarlijkse actualisatie, waardoor gelijktijdige actualisatie mogelijk is.

Om actualisaties aan de risicozones in de toekomst vlot mogelijk te maken, wordt voorgesteld om in het nieuw besluit, net zoals nu reeds het geval is voor aanpassingen aan de kaart van de overstromingsgevoelige gebieden, een delegatie naar de bevoegde ministers te voorzien voor het aanpassen van de risicozones.

Methodologie

De actualisatie van de risicozones is gebeurd op basis van de geldende criteria uit het koninklijk besluit van 12 oktober 2005, met name:

- het criterium van terugkeer dat stelt dat de terugkeerperiode van overstromingen vanuit zee, waterlopen, overloop of opstuwing van openbare rioleringen kleiner dan of gelijk is aan 25 jaar. Wanneer er geen gemeten of synthetische (berekende) gegevens beschikbaar zijn, wordt de terugkeerperiode bepaald op grond van het zich in de zone voordoen van meer dan twee overstromingen gedurende de laatste tien jaar;
- het criterium van belangrijkheid dat aangeeft dat de diepte van de overstroming in de zone minstens 30 cm bedraagt.

Daarom wordt voor het bepalen van de risicozones van de gemodelleerde overstromings-gebieden met terugkeerperiode kleiner of gelijk aan 25 jaar vertrokken enerzijds en anderzijds voor de gebieden buiten het modelgebied gebruik gemaakt van de gegevens van de recent overstroomde gebieden, gecorrigeerd volgens het Digitaal Hoogtemodel (ROG-DHM).

Voor de kaart met risicozones voor overstromingen werd 22.563 ha overstromingsgebied met een terugkeerperiode van 25 jaar of minder (T25) en een overstromingsdiepte van meer dan 30 cm weerhouden. De bijdrage van de ROG-DHM voor de kaart is beperkt tot 4,3 ha, omwille van de strenge criteria voor niet gemodelleerde overstromingsgebieden (meer dan twee overstromingen in de laatste tien jaar) en het feit dat voor overstromingsgebieden reeds heel wat modellen beschikbaar zijn

Vergelijking met vorige versies van de risicozones

In totaal zijn in het Vlaamse Gewest 22.567 ha opgenomen als risicozone. Ten opzichte van de geactualiseerde kaart van 2015 betekent dit een netto verschil van 27 ha. Er is 522 ha geschrapt ten opzichte van de risicozones afgebakend in 2015 en er is 545 ha bijkomend aangeduid.

Ten opzichte van de federale risicokaart uit 2007 is er een inkrimping met ongeveer 15.100 ha. Er wordt 21.402 ha uit de federale kaart van 2007 geschrapt, 16.266 ha blijft behouden en er wordt 6.301 ha bijkomend aangeduid ten opzichte van 2007. Deze verschillen in oppervlakte ten opzichte van de federale risicokaart uit 2007 zijn te verklaren door:

- de doorgevoerde investeringen van de voorbije jaren ten behoeve van de vermindering van het overstromingsrisico, die ertoe hebben bijgedragen dat bepaalde overstromingsoppervlaktes in omvang afgenomen zijn (onder andere verwezenlijkingen in het kader van het Sigmaplan: ontpoldering ter hoogte van Lillo, GOG-GGG Bergenmeersen; verwezenlijkingen in het kader van het Maasdijkenplan; Berg-Meeswijk, afsluitconstructies Ziepbeek en Kikbeek; verwezenlijkingen op onbevaarbare waterlopen: uitbreiding van het wachtbekken van Webbekom (Diest), aanleg van wachtbekkens in Erpe-Mere, Geraardsbergen, Tongeren, Hasselt, Halen, Herne, Leuven);
- het opgeschoven tijdsvenster, want bij de afbakening van de risicozones wordt volgens het criterium van terugkeer alleen rekening gehouden met de overstromingen in de periode 2006-2016, waardoor de geactualiseerde kaart de meest recente ontwikkelingen weergeeft. Hierdoor zijn (niet gemodelleerde) overstromingen in de periode 1988-2006 niet meer meegenomen bij de bepaling van de afbakening van de risicozones;

- een actualisatie door nieuwe modellen en correcties van ROG-zones.

Impact

De exacte gevolgen van een geactualiseerde kaart zijn moeilijk nauwkeurig te bepalen. Woningen gebouwd na 23 september 2008 die door de aanpassing van de kaart niet meer in een risicozone liggen, kunnen wettelijk niet meer worden uitgesloten van de verzekering tegen wateroverlast. Omgekeerd geldt ook dat nieuwe woningen, gebouwd in een nieuwe risicozone voor overstromingen vanaf 18 maanden na de inwerkingtreding van de kaart, kunnen worden uitgesloten van de verzekering tegen overstromingen.

In de nota aan de Vlaamse Regering bij de actualisatie van de risicozones in 2015 is de impact bij benadering begroot op basis van het aantal nog onbebouwde percelen met harde bestemming die voor minimum 50% in een risicozone liggen en op basis van het aantal bebouwde percelen waarvan de gebouwen deels of volledig binnen een risicozones liggen. Gezien het netto verschil in oppervlakte tussen de risicozones van 2015 en 2017 slechts 27 ha bedraagt, kan aangenomen worden dat de grootteorde van impact dezelfde blijft. Ter informatie wordt hier de passage uit 2015 opgenomen:

“Een ruwe inschatting op basis van het aantal nog onbebouwde percelen met harde bestemming die voor minimum 50% in een risicozone liggen, toont dat het aantal percelen daalt van 11.630 in de kaart van 2006 naar 5.463 in de nieuwe kaart. Daarvan liggen er 4.926 zowel in de risicozones van de kaart van 2006 als in de nieuwe risicozones. 6.704 percelen vallen niet meer binnen de contouren van de risicozones. 537 percelen lagen niet in de risicozones van de kaart van 2006, maar vallen nu wel binnen de contouren van de nieuwe risicozones.

De aanpassing van de kaart kan in die gebieden waar een wijziging optreedt (van risicozone naar geen risicozone of omgekeerd), ook aanleiding geven tot een aanpassing van de premies van de brandverzekering. Dit hangt af van hoe de verzekeringssector met de geactualiseerde informatie omgaat en is niet wettelijk verankerd. Een ruwe inschatting op basis van het aantal bebouwde percelen waarvan de gebouwen deels of volledig binnen een risicozone liggen, leert dat het aantal bebouwde percelen daalt van 29.734 voor de kaart van 2006 naar 4.950 voor de nieuwe kaart. Daarvan liggen 2.538 gebouwen zowel binnen de risicozones van de kaart van 2006 als binnen de nieuwe risicozones. 27.196 gebouwen die deels of geheel binnen de risicozones van de kaart van 2006 lagen, vallen niet meer binnen de contouren van de nieuwe risicozones. Volgens de inschatting zullen 2.412 gebouwen die niet binnen de risicozones van de kaart van 2006 lagen, wel deels of geheel binnen de nieuwe risicozones vallen.”.

2. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 8 mei 2017 gaat als bijlage 3 en stelt dat het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist is.

3. WEERSLAG OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

4. WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het voorontwerp van besluit is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2017-122 van 21 april 2017.

Het voorontwerp van besluit bevat een specifieke delegatie voor de twee betrokken ministers om de kaart aan te passen. Deze delegatie betreft autoregulering van de overheid zelf. Dit besluit vereist dan ook geen reguleringssimpactanalyse.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit houdende de actualisering van de risicozones voor overstromingen, vermeld in artikel 129, §1 en §2, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen en aan de bijbehorende bijlage;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Ben WEYTS
Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken,
Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving,
Natuur en Landbouw